

YAŞAMI OLUMLAMA OLARAK GÜÇ İSTENCİ

Kudret ARAS*

Öz

Bu çalışmada Nietzsche'nin Güç istenci kavramı incelenmiştir. Kavram, Nietzsche'nin genel felsefesi açısından merkezi bir öneme sahiptir. Nietzsche felsefesi, "bir birey nasıl yaşmalıdır?" sorusu üzerine yoğunlaştığı için, Güç istenci doğrudan değerler ve değer yaratımı ile alakalıdır. Bu nedenle makalede öncelikle, Nietzsche'nin devraldığı değerleri nasıl eleştiriye tabi tuttuğu ele alınacaktır. Nietzsche, Hristiyanlığın, Avrupa kültürünün ve modern dünyanın büyük bir değer kaybı yaşadığını ve değerler açısından çöküş (décadence) içinde olduğunu ileri sürmektedir. Bu değerler, insanları pasifleştiren ve gittikçe hastalıklı hale getiren değerlerdir. Bunun karşısında Nietzsche'nin ortaya koyduğu Güç istenci, bir sağaltım ya da iyileştirme girişimi olarak ortaya çıkmıştır. Makalede daha çok Güç istenci kavramının, yaşamı olumlama özelliğine vurguda bulunulmuştur. Yaşama karşı "öte dünyalar"ın öne sürülmesi, yaşamın yadsınması ya da yaşama kötümser bir şekilde bakılması, Nietzsche'nin asla kabul etmediği düşünme tarzlarıdır. Güç istenci, klasik yaklaşımlardan farklı olarak, insan bedenini olumlayan bir yaklaşımla, tutkuların vazgeçilmezliğini ileri sürer. Bu nedenle, makalede, haz ve acı tutkularının karşılıklı ilişkisel varoluşunun, bireyin kendisi olması açısından önemine vurguda bulunulmuştur. Çünkü yaşam direnişlerle ilerleyen bir mücadele alanıdır. Bireyin yapması gereken, her durum içinde yeni perspektifler geliştirmek ve yorum yapabilmektir. Böylece Güç istencinden itibaren ortaya çıkan etik sonuçlara göre yaşam, özünde Güç istencidir ve her şey olumludur. Kişinin kendisi olması, tutkularını (temelde haz ve acı) karşılıklı bir mücadele içine sokarak, gücünü büyütmesine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Nietzsche, Güç istenci, Yaşamın olumlanması, Etik, Beden, Tutkular.

Will to Power as Life Affirmation

Abstract

In this study, Nietzsche's concept of Will to power has been examined. The concept is central to Nietzsche's general philosophy. Because of Nietzsche's philosophy focuses on the question of "How should an individual live?" Will to Power is directly related to values and value creation. Therefore, in the article, first of all, it will be discussed how Nietzsche criticizes the values he inherited. Nietzsche's argues that Christianity, European culture and the modern world have suffered a great loss of values. These are values that pacify people and make them increasingly sickly. On the other hand, Nietzsche's will to power emerged as a treatment or healing attempt. In the article, more emphasis was placed on the life-affirming feature of the concept of will to power. The assertion of "other worlds" against life, the denial of life, or a pessimistic view of life are ways of thinking that Nietzsche never accepted. The will to power unlike classical approaches, asserts the indispensability of passions with an approach that affirms the human body. Therefore, in the article, the importance of the mutual relational existence of the passions of pleasure and pain in terms of being the individual himself is revealed. Because life is a field of struggle that progresses with resistances. What an individual needs to do is to develop new perspectives and make comments in every situation. Thus, according to the ethical results that emerge from the will to Power, life is essentially the will to Power and everything is positive. Being oneself depends on growing one's power by putting one's passions (mainly pleasure and pain) into a mutual struggle.

Keywords: Nietzsche, Will to power, Affirmation of life, Ethics, Body, Passions.

* Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, Felsefe Bölümü, Bilim Tarihi Ana Bilim Dalı, araskudret@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3764-5107>

1. Giriş

Nietzsche, Deccal’de “*Mutluluğu keşfettik biz, yolu biliyoruz artık, binlerce yılın labirentinden çıkışı bulduk*” diyor (Nietzsche, 1995, s. 13). Nietzsche’nin yazıları, bir yandan, binlerce yıldır süregelen kurmaca ve safsata olarak nitelendirdiği düşünceleri yayılım ateşine tutarken diğer yandan da adeta tüm bu safsataların karşısında neşeyle kavalımı çalarak bir müjdeyi insanlara duyurmaktadır. Onun için “iyi” olan “*insanda güç duygusunu, güç istemini yükselten herşey*” iken, “kötü” ise “*zayıflıktan doğan herşey*”dir (Nietzsche, 1995, s. 14).

Güç istenci, Nietzsche’nin genel düşüncesini anlamamız noktasında, en temel kavramlardan biridir ve Nietzsche’ye has bir kavramdır. Güç ve istenç kavramlarının “güç istenci” olarak kullanımının nedenini Nietzsche, şöyle açıklıyor:

“Fizikçilerimizin Tanrıyı ve dünyayı yarattığı muzaffer “güç” anlayışının henüz tamamlanması gerekir: ona bir “güç istencinin”, yani gücün kendini göstermesi için duyulan doyurulmaz bir arzu olarak veya gücün kullanımı ve icrası, yaratıcı bir dürtü olarak tanımladığım içsel bir gücün atfedilmesi gerekmektedir” (Nietzsche, 2014, s. 401).

Buradan anlaşıldığına göre, Güç istenci, hem gücün kaynağı hem de içsel bir şeydir. Güç istenci, tüm kâinatın, Oluşun temel dinamizm kaynağıdır. Bu nedenle Güç istencini sadece insanın donanımı ile anlamak mümkün değildir. Spinks’in de belirttiği gibi, yaşamın hümanistik yorumu bize gerçek gücü vermez. Yaşamın farklı formları (*hayvan yaşamı, psikolojik yaşam, rasyonel yaşam, ahlaki yaşam*) hepsi de üretilmiş ve yasallaşmıştır. Bu da insanın toplumsal olmasının gereğidir. Bu nedenle Güç istenci, yaşamın bütününe kucaklayan bir kavramdır (Spinks, 2003). Öyleyse Güç istencini, insanın sadece toplumsal ve kurumsal etkinlikleri açısından değil, Yaşamın bütününe devinimini sağlayan Oluş açısından düşünmek gerekir. Soysal’ın da belirttiği gibi “*Nietzsche’ye göre ister organik isterse inorganik olsun varolan her şey güç istencidir; aralarındaki tek fark oldukları güç miktarıdır*” (Soysal, 2008, s. 128).

Nietzsche her özellikli bedenini, uzayın tamamına hâkim olmak ve gücünü (*Güç istencini*) artırmak ve bu artışa direnenlerin tümünü geri püskürtmek için çaba gösterdiğini ileri sürer (Nietzsche, 2014). Bu durum güçlerin sürekli olarak başka güçlerle karşılaştıklarını, gücün özünün, bir gücün diğer güçlerle bağlantısında ve onlar üzerindeki etkisinde ortaya çıktığını göstermektedir. Güç istenci, gücün içinde bulunan, dinamikliğini sağlayan, dolayısıyla da bir gücü diğer güçlerle ilişkiye sokan özdür. Deleuze’ün de belirttiği gibi güç istenci, “*hem kuvvetin tamamlayıcısı hem de içsel bir şeydir*” (Deleuze, 2010, s. 72).

Ama “Kim gücü istiyor?” sorusunun cevabı “güç” olmadığı için, güç, Güç istencinin yüklemi değildir. İsteyen sadece Güç istencidir ve bu nedenle tüm güçlerin kaynağını aldığı güç, Güç istencidir. Gücün özünü diğer güçlerle arasındaki niceliksel fark oluşturur ve bu fark da gücün niteliğini ortaya koyar. Gücün niteliği diğer güçlerle olan niceliksel ilişkisinde belirlenmiştir. Bu da Güç istencinin, oluşumsal özelliğini ortaya koymaktadır. Bu durum, her bir gücün, yeni ilişkilerde ve farklı zamanlarda çeşitlilik içinde ortaya çıkmasını sağlar. Deleuze’ün de ortaya koyduğu gibi, bu durum, Güç istencinin, “*ebedi dönüş*”ün ilkesi olduğunu ortaya koyar. Güç istencini, istençten ayırarak sadece güç olarak anlamak, bizi mekanizmin tuzağına düşürür ve güçlerin farklılığı ve ilişkiselliği gözden kaçırılır. Deleuze’ün de belirttiği gibi “*kuvvet yapabildir, güç istenci ise isteyendir*” (Deleuze, 2010, s. 73).

Nietzsche’nin, temelde, İnsanın düşünme yönünü yani aklını ön plana alarak yaşamı olumsuzlayan düşüncelere karşı Güç istenci kavramını ortaya koyduğu söylenebilir. Bu nedenle bu makalede, güç istenci kavramının, yaşamı olumlama için öne sürülen bir kavram olduğu öne sürülecektir. Yaşam, kendi gücünü, her bir gücün ya da bedenini perspektifinden yeniden yorumlanarak elde eder. Güç istenci, Nietzsche’ye göre, yapılan tüm yorumların arkasındaki itici güçtür. Ancak

şimdiye kadar gerek epistemolojik, gerek ahlaki ve bilimsel yorumlar, hep nihai bir hakikat ilkesi olarak sabitlendiği için, Güç istencinin, tüm yorumların arkasındaki itici güç olduğu gözden kaçmıştır. Bu nedenle öncelikle, Güç istencinin temel çıkış noktaları ele alınacaktır.

2.Araştırma Etiği

Makalede ortaya konulan bilgiler ve bulgular, akademik kurallara ve etik ilkelere uygun bir şekilde incelenmiş ve ortaya konulmuştur. Doğrudan ve dolaylı yapılan alıntılarının hepsi için kaynak gösterilerek, referans gösterme noktasındaki tüm araştırma ve etik ilkeler yerine getirilmiştir.

2.1. Araştırma Yöntemi

Bu makale bir filozofun, temel kavramlarından birini incelediği için, yorumlama yöntemi ve bu bağlamda bilimsel bir yöntem olarak doküman analizi yöntemi ve hermeneutik yöntem kullanılmıştır. *“Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar”* (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 189). İncelenen kavram Nietzsche'nin “Güç İstenci” kavramıdır. Böyle bir inceleme için öncelikle filozofun temel eserleri derinlemesine okunmuştur. Daha sonra konu üzerine çalışmış diğer araştırmacıların eserleri okunmuştur. Okumalar yapıldıktan sonra kavramı açıklamak için, bir yorumlama ve anlama çerçevesi belirlenmiştir. Makalede önce Güç istencinin temel çıkış noktası ortaya konulmuştur. Bir filozof bir kavramı ortaya koyarken, ya yepyeni bir kavram ortaya koyar ya da daha önce kullanılan bir kavrama yeni bir anlam verir. Bu makalede incelenen Güç istenci kavramı daha önce kullanılan “istenç” ve “özgür istenç” kavramlarına karşı ortaya konulmuş yeni bir kavramdır. Bu nedenle makalede Güç istencinin istenç ve özgür istençten farkı da ortaya konulmuştur. Felsefi bir kavramın etik, politik, varoluşsal ya da estetik bir dayanağı olmalıdır. Makalede Güç istenci kavramının etik bir dayanağının olduğu ortaya konulmuş ve bu kavramdan itibaren ortaya çıkan etik sonuçlar ele alınmış ve incelenmiştir. Felsefi bir makalede bir konunun özgün bir bakış açısı ile ele alınması önemlidir. Bu nedenle makale boyunca Güç istenci kavramının “yaşamı olumlayıcı” anlamı ön plana çıkarılmıştır.

3.Bulgular

3.1.Güç İstencinin Temelleri

“Güç istenci” kavramı, Nietzsche düşüncesini kemaline ulaştıran önemli bir kavram üretimidir. Nietzsche, nihilizmin öngörülen yükselişini, sezgisel bir tanıklıkla teşhis etmiş ve buna karşı, yaşamın yeniden olumlanması için yeni “bir yaşam” programının vazgeçilmezliğini haykırmıştır. Ona göre, epistemolojik çıkmazlar, insan doğasını kavramadaki yanlış yönelimler, değerlerin çöküşü, toplumsal, hukuksal ve bireysel sorunlar, geline nokta, artık yeni değerlerin yaratılmasını zorunlu kılmaktadır. “Güç istenci” kavramı, ne rasyonel bir çıkarım, ne bir postulat, ne de deneysel bir sonuçtur. Bu kavram anlamını ve açıklamasını sadece insanda bulan bir kavram değildir. Güç istenci, hem kozmoloji, hem ontoloji hem de etik bir bakış açısını ortaya koyan bir kavramdır ve her şeyden önce bireysel yorumlamanın gücünü ortaya koymaktadır. Her birey “güç istenci” programı gereği, içgüdülerini ve bilişsel yetilerini geliştirerek “olduğu şey olması” çabasına girebilmeli ve psikolojik ve entelektüel miraslarıyla sürekli mücadele etmelidir. Bu yeni programa girmek istemeyenler, hakikatin sahibi olduklarına inanan ve kendilerini bir varlık gibi gören insanlardır. Nietzsche bu durumu şu şekilde belirtiyor: *“ ‘hakikatin sahibiyim’ duygusuna sahip olanlar, sahip olduklarının ne kadar da azını terk edeceklerdir; bu duygularını korumak için! Üstte kalmak için güverteden atacak bir şeyleri olmayacaktır”* (Nietzsche, 2009, s. 35). Nietzsche'ye göre, güç istencinin özelliğini gölgeleyen etmenler de, “Güç İstenci”nin gizlenmiş dürtüleridir. Bu dürtüler arasında “özgürlük”, “barış”, “düzenleme”, “varoluş çabası”, “kendini koruma”, “boyun eğme ya da egemen olma”, “insanlık sevgisi” gibi çeşitli dürtüler sayılabilir (Nietzsche, 2014). Bu dürtüler giderek, sürekli oluş içinde olan kişinin yeni değerler yaratmasını ve kendiyi mücadelesini engellediği için, yaşam artık çekilmez hale gelir ve

olumsuzlanır. Nietzsche tüm bu sorunları soybilimsel incelemeleri sonucu teşhis etmiş birisi olarak, güç istencinin yaşamı olumlama esasını öne sürmüştür.

Nietzsche, ilk okuduğunda, Arthur Schopenhauer'ın *İsteme ve Tasavvur Olarak Dünya* kitabının büyüüne kapılmıştır. Bu kitapta, Schopenhauer, son derece karamsar bir yaşam vizyonu sunmuştur. Dünyanın dinamik özünü "İstenç" adını verdiği kör, durmadan çabalayan, irrasyonel bir gücün oluşturduğu fikrini öne sürmüştür. Bu kozmik İstenç, kendini, her bireyde, cinsel dürtü ve "yaşama istenci" şeklinde tecelli etmektedir. Bu istenç doyumsuz olduğundan, pek çok sefaletin kaynağıdır. Acıyı azaltmak için yapılabilecek en iyi şey, istenci sakinleştirmenin yollarını bulmaktır. Bu da sanatın işlevlerinden biridir.

Nietzsche, ilk kitabı olan *Tragedyanın Doğuşu*'nda, Yunan trajedisinin kaynağı olarak "Dionysosçu" dürtü adını verdiği şeyi öne sürmüştür. Bu dürtü, Schopenhauer'in İstenci gibi, karanlık kökenlerden yükselen irrasyonel bir güçtür ve kendisini vahşi sarhoş çılgınlıklarında, cinsel terkedişlerde ve zulüm festivallerinde ifade eder. Nietzsche, daha sonra kötümser temellere dayanan Schopenhauer'in düşüncesini terk etmiş ve bu nedenle "güç istenci" kavramını öne sürmüştür. Güç istenci, tamamen olumlu bir anlam barındıran, güzel bir şey yaratmak için kullanılabilir ve dönüştürülebilir, derin, akıl öncesi, bilinçsiz bir güç fikrinden bir şeyler barındırmaktadır. Güç istenci karamsarlığın karşısında yer alır: "*trajik sanatçı karamsar değildir –varolan tüm kuşkulu ve korkunç şeyleri onaylayan bilhassa odur, Dionysosçudur o...*" (Nietzsche, 2011, s. 33).

Porter'in da belirttiği gibi güç istenci teorisi, en uç noktaya kadar, doğal ahlak psikolojisi fikrine vurguda bulunmaktadır. Teori, geçmişte kalan geleneksel metafizik kategoriler ve inançları ortadan kaldırır ayrıca Platon'dan Schopenhauer'a kadar özgür istenç, birlik, görüntü ve gerçeklik, beden ve ruh, nedensellik gibi kavramları da eleştirir (Porter, 2006). *İnsanca Pek İnsanca ve Tan Kızılığı* gibi erken dönem eserlerinde Nietzsche, dikkatinin büyük bir kısmını psikolojiye ayırmıştır. Bu eserlerde henüz açıkça bir "Güç istenci"nden bahsetmemektedir, ancak insan davranışını, başkaları, kendisi veya çevre üzerinde tahakküm kurma veya hâkimiyet kurma arzusu açısından incelemektedir. Güç istenci düşüncesi, *Şen Bilim*'de daha açık olmaya başlamış ve *Böyle Söyledi Zerdüşt*'te "Güç istenci" ifadesini kullanmıştır. Güç İstenci kitabı ise ölümünden sonra geride kalan fragmanların toplanıp bir araya getirilmesiyle yayınlanmış bir kitaptır. Sadece Güç istencinden bahsetmemektedir ve pek çok konuya temas etmektedir. Son dönem fragmanları olduğu için Güç istenci kavramı açısından oldukça kıymetli bir kitaptır.

Nietzsche, Güç istenci derken asla kaba kuvvet kullanarak başkaları üzerinde hâkimiyet kurmayı ya da politik çağrışımları hedeflememiştir. Güç istenci, incelikle düşünülmüş bir kavram üretimidir. Örneğin, *Şen Bilim* kitabının 13. Aforizması "*Güç Duygusu Öğretisi Üzerine*" başlığını taşımaktadır. Burada Nietzsche, diğer insanlar üzerinde hem onlara fayda sağlayarak hem de onlara zarar vererek güç uyguladığımızı savunmaktadır. Onları incittiğimizde, intikam almalarını önlemek için, gücümüzü kaba ve tehlikeli bir şekilde hissetmelerini sağlarız. Birini bize borçlu kılmak genellikle gücümüzü hissetmenin tercih edilen bir yoldur. Yararlandıklarımız bizim tarafımızda olmanın avantajını gördüklerinde, gücümüzü de genişletmiş oluyoruz. Aslında Nietzsche, acıya neden olmanın, nezaket göstermekten daha kötü olduğunu savunuyor ve hatta zulmün, daha aşağı bir seçenek olduğu için, kişinin güçten yoksun olduğunun bir işareti olduğunu öne sürüyor. Mesele bir değere sığınarak kendini mutlu hissetmek değil, mücadele etmeye izin veren Güç istencidir. Demek ki Güç istenci yaşam mücadelesinin temel kavramıdır.

Güç istenci, genel anlamda "insan" doğası üzerine yoğunlaşmak yerine bireyleşme üzerine yoğunlaşır. Bireyin, kendini gerçekleştirme yoluyla kendi kimliğini oluşturması gerekir ve bunu Tanrı ya da ruh gibi yaşamı aşan hiçbir şeye güvenmeden yapması gerekir. Bu yaşam biçimi, en problemlili

biçimde, tüm olayların "ebedi tekrarını" öne süren radikal bir sonsuzluk tasavvuru benimsense bile onaylanmalıdır.

Nietzsche, on dokuzuncu yüzyılın sonlarında yaşanan modern dünya anlayışına yönelik, eleştirel bir tutum ortaya koymuştur. Bu bakımdan Nietzsche'nin düşüncesi, on dokuzuncu yüzyılda gelişen tarihsel farkındalığı, bilginin, hakikatin ve insan bilincinin olanaklarına ilişkin sorunlara uygulayarak Kantçı "eleştiri" projesini devam ettirmiştir. Ancak, Kant'ın eleştirilerinden farklı olarak, deneyim kategorilerini bile tarihsel olarak konumlandığı için hiçbir aşkın Ben'e yer vermemiştir. Bununla birlikte, Hegel'in tarihsel bilinç mefhumunun aksine, Nietzsche'ye göre tarihin içsel bir teleolojisi yoktur. Nietzsche bir yaşam düşüncesi ortaya koymak istediği için, insan aklı etrafında kümelenen metafizik çıkarımları reddetmiştir. Bu anlamda sabit hakikate kaynaklık eden "akıl" gücünün, bir otorite olamayacağını öne sürmüştür. Akıldan bir "fetiş" çıkararak ve "tarihsizleştirilmiş" bir dünya yanılması sığınan filozofların düşüncelerini reddetmiştir. Tüm bu "çökmüş" düşüncelere karşı Nietzsche, "varoluşa sorgulanabilir ve korkunç olan her şeyi" olumlayan "Dionysosçu" sanatçıya değer vermiştir.

Nietzsche güç istencini, *İyinin ve Kötünün Ötesinde*'de "yaşam" olarak (Nietzsche, 2010, s.259); *Güç İstenci* kitabında da "yaşamın içsel özü" (Nietzsche, 2014, s. 442) ve "tüm organik fonksiyonların temel istenci" (Nietzsche, 2014, s. 417) olarak ortaya koymaktadır. Güç, istenebilir bir şey değildir. Arzu etmek, çabalamak, talep etmek değildir (Nietzsche, 2014, s. 424). Güç istenci, kendini sadece direnişlere karşı gösterebilir; bu nedenle kendisine direnenleri arar (Nietzsche, 2014, s. 416). Bu nedenle tüm devinimiyle yaşamın bir Güç istenci olduğunu belirtmektedir:

"... bu dünya için bir isim mi istiyorsunuz? Tüm bilmeceleri için bir çözüm? Siz kendini en iyi gizleyen, en güçlü, en yılmaz, en gece yarısı insanları için bir ışık? —bu dünya güç istencidir—ve başka hiçbir şey değildir! Ve siz kendiniz de bu güç istencisiniz—ve başka hiçbir şey değil!" (Nietzsche, 2014, s. 651).

Güç istencini anlamak için, onun önünü tıkayan her tür girişimi bilip ayıklamak gerekir. Dünyayı yorumlayan, bizim ihtiyaçlarımızı; dürtülerimiz ve lehte ve aleyhte olanlardır. Her dürtü bir nevi hükmetme arzudur; her biri, tüm diğer dürtüleri kendisini bir norm olarak kabul etmeye zorlamak ister (Nietzsche, 2014). Bu nedenle Nietzsche, Güç istencinin ne olduğunu anlatmaktan çok, ona ulaşmamızı engelleyen durumlardan bahsetmiştir. Çünkü nihayetinde güç istenci, bilinmesi değil deneyimlenmesi gereken bir durumdur. Her tür nihai bilgi olarak görülen hakikat bilgilerinin altında, aslında hep kendi ihtiyaç ve varlığımızı sürdürme eğilimi vardır. Nietzsche yapılan yanlışı şu şekilde dile getirmiştir: "Kendi korunmamızın koşullarını, varlığın genel olarak belirtileri olarak yansıttık. İnançlarımızda sağlam olmak zorunda olduğumuz için "gerçek" dünyayı değişimin ve oluşun dünyası değil, varoluşun dünyası yaptık" (Nietzsche, 2014, s. 336).

Bu nedenle Güç istencine dair elde ettiğimiz bilgiyi asla bir ihtiyacımızı karşılamak ya da bir eksikimizi gidermek anlamında bir bilgelik öğretisi olarak düşünmemeliyiz. Nietzsche, Spinoza'nın "conatus" düşüncesini eleştirerek "her canlı varlığın kendini korumak için değil, daha fazla olmak için elinden geleni yaptığı açıkça gösterilebilir" demektedir (Nietzsche, 2014, s. 440). Yaşam, aslında güç toplama istencidir; yaşamın tüm süreçleri buna bağlıdır: hiçbir şey kendini korumak istemez, her şey eklenecek ve toplanacaktır. "Yaşam, azami güç duygusu için çaba gösteren özel bir durumdur... aslında daha fazla güç için çaba göstermektir" (Nietzsche, 2014, s. 441).

Nietzsche, "eşitlik" ve "bilinçlilik" istençlerini, Güç istencini, deneyimleme önündeki en büyük engeller olarak görür. İnsanlar öteden beri eşitlik için mücadele etmişlerdir. Oysa insanlar eşit olmaya başladıkça, bireyler, güçlerini daha da kaybetmektedir. Güç istenci açısından her birey birbirinden farklıdır ve hem kendisiyle hem de başkalarıyla sürekli farklılıklar ortaya koyarak yaşamın gücü ile

karşılaşabilir. Hukuki ve modern düşünceler ve yargılamalar, hep eşitlemek, eşit hale getirmek üzerine kurgulandığı için, Güç istencinin işlediği yaşama dâhil olmak da zorlaşmaktadır. Eşitlik istencinin arkasında da sürü içgüdüğü vardır. Çünkü sürü içgüdüünü yönetmede, karşılıklı anlaşma ve hâkimiyet için “benzer durumların farz edilmesi” gerekir (Nietzsche, 2014, s. 337).

Bunun dışında, insanlar, her şeyin bilincinde oldukları, hiçbir şeyin gözlerinden ve kontrollerinden kaçmadığı inancına sahiptirler. Bu nedenle bilinçli olma istenci, insanlarda çok hâkimdir. Nietzsche, istencin de düşüncenin de aktif olmadığı, nerden çıkıp da geldiğini bilemediğimiz bilinçdışı durumları ortaya koymak için, hafıza ile ilgili durumlara değinir. Bu konuda Nietzsche, hafıza açısından, daha sonra Bergson’un kapsamlı incelemesinin de başlangıç noktalarını ortaya koymuştur. Nietzsche, hafızanın, bilincin emrinde olduğunu ileri süren düşünceleri eleştirir. Çünkü hafıza, istenç ve düşüncenin dışında hareket eder ve işleyişine mani olunamaz: “istenç bu durumda tıpkı herhangi bir düşüncenin gelişinde olduğu gibi, aktif değildir... onu kim çağırdı, kim kışkırttı?” diye sorar Nietzsche (Nietzsche, 2014, s. 334).

Şimdi de “istenç” ve “özgür istenç” düşüncelerine dayalı düşüncelerin içine düştükleri çıkmaz noktalara değinilerek, Güç istenci kavramının ayırıcı özelliği ortaya konulacaktır.

3.2. İstenç ve Özgür İstence Karşı “Güç İstenci”

Nietzsche “istenç” kavramının, filozoflar tarafından çok yanlış anlaşıldığını ileri sürer. Ona göre, istencin eylem için yettiğine içtenlikle inanmak, yanılgıya yol açmıştır. Aslında sentetik “ben” kavramına sahip olduğumuz sürece, bu yanılgıdan çıkmak da mümkün değildir. Çünkü “istemede bulunan, uygun bir kesinlik derecesiyle, isteme ve eylemin nasılsa bir olduğuna inanır, başarıyı istemeye bağlar” (Nietzsche, 2010, s. 32). Bu, tıpkı devlette, yöneticinin kendini devletin başarısıyla özdeşleştirme gibidir. İnsan sadece istenç güdüsü ile düşünüldüğünde, ya istenci çekip çevirecek ve düzenleyecek bir Akla başvurulur (Platon, Aristoteles ve Descartes’in yaptığı gibi), ya insan istencin kölesi haline getirilir (hedonizm) ya da istençten vazgeçeceği dayanakların peşine düşürülür (Schopenhauer). Nietzsche tüm bunlara karşı çıkararak, Güç istenci kavramını ortaya koymuştur. Çünkü güç kavramı da istenç kavramı da tek başlarına Oluşun içsel ve özsel gücünü açığa çıkaramamaktadır.

Buna göre, hiçbir durumda istençten kaçamayız ve vazgeçemeyiz. İstencin sürekli olması ve bizi istemediğimiz noktalara götürmesine karşı bile, Schopenhauer’in ortaya koyduğu gibi, kötümser bir tavır takınarak ondan uzaklaşma çabasına da girmemeliyiz ya da Platon ve Aristoteles’in yaptığı gibi, onu aklın düzenlemesine tabi kılmamalıyız. Nietzsche’nin bakış açısında, istenç düzeyinde kaldığı sürece, sadece antropomorfik bir bakış açısı geliştirilerek Oluşa yer verilmemektedir. İşte bu nedenle Nietzsche, istenç yerine artık Güç istencini kullanarak, istekleri dönüştürme gücüne zemin hazırlamıştır. Deleuze’un de belirttiği gibi, temelde plastik bir ilke olduğu için, Güç istencinin diğer ilkelerden farkı “koşullandırdığı şeyden daha geniş olmaması, koşullandırılanla beraber dönüşmesi, bir şeyi belirlediği her durumda kendisini de belirlemesidir” (Deleuze, 2010, s. 73). Nietzsche’ye göre eğer istenci, Güç istenci olarak kavramazsak: ya kendi sorumluluğuna ve kendine olan inanca tutunan bir budala olunur ya da kendindeki aşağılık duygusunu, hiçbir şeyden sorumluluk hissetmemeye, kendini hiçbir şekilde suçlu bulmamaya kaydıran kişiler ortaya çıkar (Nietzsche, 2010).

Nietzsche, kendisinin, olduğu kişi olmak için, bir istenç ve çaba göstermediğini, günün birinde birden bire olgunlaştığını söylüyor:

“... Hayatımda hiçbir mücadele izi bulunmaz, kahramanca bir doğanın tam zıddıyım ben. Bir şeyi “istemek”, bir şeye “ulaşmaya çalışmak”, bir “amacın”, bir “arzunun” peşinden koşmak-bunların hiçbirini yaşamadım ben. Şu anda bile geleceğime bakıyorum –uzak bir gelecek!- dümdüz bir deniz gibi uzanıyor önümde: hiçbir talep kıpırdanmıyor üzerinde. Herhangi bir şeyin

olduğundan farklı olması yönünde en küçük bir isteğim bile yok... Hiçbir arzum olmadı..." (Nietzsche, 2020a, s. 38).

Çünkü istenç ile sınırlı çaba gerçek bir çaba değildir. Bu nedenle Güç istenci, istenç değil ama yaşamın özsel gücünü olduğu gibi olumlama çabasıdır. Nietzsche bu olumlama çabasına "*Amor Fati*" diyor: "*İnsandaki büyüklük için ifadem amor fati'dir, başka bir şeyi istememek, ne ileriye ne geriye ne tüm bengiliğe doğru. Zorunlu olana ne yalnızca katlanmak, ne de gizlemek onu –her türlü idealizm zorunlu olan karşısında yalancılıktır- aksine sevmek onu....*" (Nietzsche, 2020s, s. 40).

Bu nedenle, Nietzsche için, istencin bir yeti olduğu düşüncesi yanılıdır: "*istencin sonuç üreten bir şey –yani istencin bir yeti- olduğu büyük yanılısı duruyor... Bugün onun sadece bir sözcük olduğunu biliyoruz*" (Nietzsche, 2011, s. 32). Nietzsche, istenç kavramını tek başına olumlu bir manada kullanmamaktadır. Çünkü istenç tek başına, insanın hayatta kalma güdüsüyle ürettiği ve kendisini çöküşe götüren tutkuların kaynağıdır: "*Yozlaşmışlıktan anladığım, sanırım şimdiden sezinlendi, décadence anlamında: savım da, insanlığın bugün kendi en üst istenebilirliklerini biraraya topladığı değerlerin hepsinin, décadence değerleri olduğu*" (Nietzsche, 1995, s. 16).

İstenç güdüsü dışında "özgür istenç" güdüsü de Nietzsche eleştirilerinin odağında bulunmaktadır. Ona göre, özgür istenç düşüncesi altında, insanları, sorumluluk duygusu üzerinden cezalandırma ve ödüllendirme mekanizmaları vardır:

"Sorumluluğun arandığı her yerde cezalandırma ve yargılama güdüsü iş başındadır. Herhangi bir durum istence, niyetlere ve sorumluluk edimlerine göre düzenlenirse orada masumiyet oluşu dışlanmış demektir. "istenç öğretisi cezalandırma amacıyla icat edilmiştir. "bütün eski ruhbilim, istenç ruhbilimi varsayımının kurucuları, din görevlileri eski dinsel topluluğun tepesinde cezalarla bağlantılı bir hukuk oluşturmak istediler..... İnsanların yargılanması ve cezalandırılması için "özgür" oldukları düşünülmüştür: sonuç olarak tüm eylemler istenmiş olarak görülmelidir amacını güdebilmek için: buna göre Her davranışın kaynağı bilinç içinde düşünüldüğü için, her davranış istenmiş olmalıdır. Her davranışın kaynağı istencin içinde düşünüldü" (Nietzsche, 2011, s. 53)

Oysa Nietzsche için varolma suçsuzluktur. Buna karşın, ruhbilim, dinler, tarih, doğa, toplumsal kurumlar ve töreler hep var olmayı "ceza" ve "suç" yoluyla görme hastalığına sahiptirler (Nietzsche, 2011). Bu düşüncelerdeki özgür istenç düşüncelerine karşı Nietzsche insanın Bütünü içinde olan varoluşunu öne sürmektedir: "*İnsan gereklidir, insan biraz da yazgıdır, insan bütünü içinde –bizim varlığımıza yönelmeyen bir hiçtir, ölçmek, karşılaştırmak, hüküm giydirmek... Bütünü dışında kalan hiçtir ancak!*" (Nietzsche, 2011, s. 54).

Felsefe tarihinde çoğunlukla "özgür istenç", düşünce ile özdeş görülmüş, düşüncenin gücü dâhilinde ele alınmıştır. Platon'a göre de Aristoteles'e göre de erdemli bir yaşamı seçmek, insanın aklını kullanarak seçebileceği bir yoldur. İnsan, isteklerini aklı ile dizginleyebilir ve erdem yoluna girebilir. Aynı şekilde Descartes için de düşünmek ve istenç özdeştir. Bundan dolayı klasik düşüncede istenç "özgür istenç" olarak anlaşılmıştır. Teolojik, felsefi ve bilimsel düşüncelerin tamamında da, insan, özgür istence sahip bir varlık olarak, özgür seçimler yapabilen bir varlıktır. Nietzsche açısından insanın gittikçe çöküşe (*décadence*) doğru gitmesinin nedeni bu düşüncelerdir. Nietzsche'ye göre bir durum düşünce ile açıklanmışsa, bu tamamen kurgudur: "*Parmenides: "insan, olmayan bir şey hakkında düşünemez", demiştir, -biz diğer uçtayız ve şöyle diyoruz: "Hakkında düşünemediğimiz şey, mutlaka bir kurgu olmalıdır"* (Nietzsche, 2014, s. 354).

Özgür istenç düşüncesi, özellikle sosyal sistemlerin ve hukukun da temelinde yer alır. İnsanlar özgür olarak kabul edildikleri için bir hata yaptıklarında cezalandırılır, iyi bir şey yaptıklarında da ödüllendirilirler. İnsanın özgür olduğu kabul edilmezse, bu durumda ahlak, toplum ve hukuk açısından

problem yaşanacaktır. Çünkü eylemlerinden dolayı insanın cezalandırılması ya da ödüllendirilmesi için, eylemlerini özgür bir şekilde yapıyor olması lazımdır. Kötülük problemi noktasında da, insanın özgürlüğü, kötülüğün sorumluluğunu insana yüklemek açısından ele alınmıştır. Öyleyse özgür istenç kavramı, “Tanrı’yi, dünyayı, şansını, toplumu sorumluluktan kurtarma” özlemini gidermek için, insanların, eylemlerinden tek tek sorumlu olduklarını ortaya koymanın iyi bir yolu olmuştur (Nietzsche, 2010, s. 34). Buna karşı Nietzsche “*aslında gerçek yaşamda yalnızca güçlü ve zayıf istemeler söz konusudur*” (Nietzsche, 2010, 35) diyerek, istemenin “güç istenci” açısından ele alındığı andan itibaren, güçlü ve zayıf gibi iki karşıt yaşamsal kipin oluşum ve dönüşümüne zemin hazırladığını ortaya koymaktadır.

Güç istenci, ne bir istenç, ne bir düşünce, ne bir histir. Öteden beri düşünmek, hissetmek ve istemek hep bilinç düzleminde ele alınıp, gerçekliğin deneyimlenme merkezleri olarak düşünülmüşlerdir. Bundan dolayı felsefeciler, teologlar ve bilim adamları tarafından, “gerçeklik” yanlış bir düzlemde ele alınmış ve ortaya koydukları çıkarımlar da “epifenomen” olmanın ötesine geçememiştir. Nietzsche’ye göre, dayanak noktası bilince dayandırılan teoriler, sonuçta birer kurgudurlar, gerçek değildirlir: “*Bilinç –bir fikrin fikri, istenç fikri, bir duygunun fikri (sadece bizim bildiğimiz) ne dereceye kadar yüzeyseldir!*” (Nietzsche, 2014, s. 322).

Nietzsche’ye göre, düşüncenin, hislerin ve istencin yanlış anlaşılmasındaki en önemli neden, bu kavramlara, bilinçteki nedensel bir ilişki düzleminde yaklaşılmış olmasıdır. Örneğin tepkilerimizin nedenini, keyif ve keyifsizlik duygularına binaen açıklamak gibi. Oysa haz ve acı, tepkilerimizin nedeni değildirlir. Bunlar “*tepkileri çağrıştırmaktan çok daha farklı amaçları olan birer epifenomendir; onlar tepki süreci içerisinde bizzat etkilerdir*” (Nietzsche, 2014, s. 323). Bu durumda Nietzsche için bilincin gücü, kaynağı açısından sorunsal bir kökene sahiptir. Bu durumu şu şekilde açıklamıştır:

“*Özetle: hakkında bilinç sahibi olduğumuz şeyler uçtaki bir fenomendir, bir sondur –ve hiçbir şeye neden olmaz; bilinçte birbirini takip eden her fenomen tamamen atomiktir – Ve bizler dünyayı tam tersi anlayışla anlamaya çalıştık –sanki düşünmekten, hissetmekten, istençli olmaktan başka hiçbir şey gerçek ve etkili değilmiş gibi*” (Nietzsche, 2014, ss. 323-324).

Nietzsche için düşünce, “*sürecin içinden bir elementin seçilip, kalanlarının yok edilmesinden oluşan tamamen keyfi bir kurgu; anlaşılabilirlik amacıyla yapılmış suni bir düzenlemedir*” (Nietzsche, 2014, s. 322). Ona göre “düşünüyorum o halde varım” gibi bir düşünsel çıkarımda, düşünme eyleminin kökeni (özne) de eylemin kendisi de tamamen bir kurgudur. Becermen’in de belirttiği gibi “*Bu bağlamda, özne de verili bir şey değildir; “orada olanın arkasında saklanmış”, “icat edilmiş” tasarlanmış, özellikle uydurulmuş bir şeydir*” (Becermen, 2010, s. 364). Bilme arzusu da “*güç istencinin bir tür içinde büyüdüğü ölçüye bağlıdır: bir tür, efendisi olabilme, onu zorla kendi hizmetine almak için belirli bir miktar gerçekliği kavrar*” (Nietzsche, 2014, s. 325). Buradan çıkan sonuca göre, tüm arzularımız aslında Güç istencinden beslenirler ama elde ettikleri en küçük başarıyı kendi özgür istemelerine ve düşüncelerine dayandırdıkları için Güç istenci ile aralarındaki bağı keserler. Bu durumda Nietzsche, aslında istememizin de içinde yer aldığı kaynak olan Güç istencine vurguda bulunur.

Nietzsche, özgürlük ve determinizmin birer kurgu olduğunu ileri sürer. Nedenselliğin bilimsel dayanağı olamaz. Güç istenci, hem doğadaki nedenselliğe hem de insanın özsel ayrıcalıklı konumuna karşı olan bir ilkedir. Nietzsche, Güç istenci ile alışlagelenin ötesinde bir insan ve doğa düşüncesi ortaya koyar. Nietzsche için doğa, Hatab’ın da belirttiği gibi, nesnel ve bilimsel kategorilere indirgenemeyen güçleri, içgüdüleri, tutkuları ve kuvvetiyle, bilimin düşündüğünden ziyade, vahşi ve çılgındır (Hatab, 2005). Bu nedenle Nietzsche’ye göre dünya, “*aslında bir ilişkiler dünyasıdır; belirli koşullar altında her noktadan farklı bir görüş açısına sahiptir; her nokta, direnen her nokta üzerine baskı yapmaktadır...*” (Nietzsche, 2014, s. 371). Güç istenci, güç ölçülerini ortaya koymaktadır ve tüm güç

noktaları diğer güç noktaları ile birlikte bir varlığa sahip olabilirler. Bu konuda Nietzsche şunları söylemektedir: “Güç ölçüsü, diğer güç ölçüsünün nasıl bir varlığa sahip olduğunu belirler; hangi biçimde, hangi sınırlamalarla hareket ettiğini veya direndiğini belirler” (Nietzsche, 2014, s. 371). Öyleyse, Güç istenci çoklukla alakalı bir şeydir. Kompleks ilişkiler ağı içinde anlaşılması gereken bir kavramdır. Nietzsche, “*kendi içinde bir şey*” yoktur, diyor çünkü “*Bir şeyin özellikleri, diğer şeyler üzerindeki etkilerdir: Diğer şeyleri ortadan kaldırdığımızda, bir şeyin özellikleri kalmaz*” (Nietzsche, 2014, s. 366). Birbirini takip eden iki durumda, neden ve etki yoktur; eşit güçte olmayan iki element arasında bir mücadele vardır: her birinin güç ölçüsüne göre, güçlerin yeniden düzenlenmesi sağlanmıştır. Her olayda söz konusu olan, zorunluluk ya da özgürlük değil, direncin derecesi ve üstün gücün derecesidir.

Mekanikçi dünya her şeyi hesaplanabilir düzeyde ele alır, neden ve sonuca dayalıdır. Nietzsche, neden olarak ileri sürdüklerimiz kendimizi aldatma durumudur, diyerek devamında şunları söyler: “*Bizim “bir olayı anlamamız”, gerçekleşen bir şeyden ve bunun nasıl gerçekleştiğinden sorumlu olan bir özne uydurmamızdan oluşmuştur. İstenç duygumuzu, “özgürlük” duygumuzu, sorumluluk duygumuzu ve bir eylemi gerçekleştirme maksadımızı, “neden” anlayışında kombine ettik...*” (Nietzsche, 2014, s. 359).

Nietzsche bizim neden ya da etki olarak gördüğümüz durumlara baktığımızda aslında herhangi bir şeye nasıl etki edeceğini söyleyecek durumda olmadığını belirterek, yaşamın ya da Güç istencinin, hesaplamının ve ölçümlemenin ötesinde “*güç derecelerinin ve ilişkilerinin saptaması olarak, bir mücadele olarak*” oluş içinde anlaşılması gerektiğini belirtir (Nietzsche, 2014, s. 362). Bu nedenle etkilerin arkasında özgür bir fail olduğu düşüncesinden kesinlikle vazgeçilmelidir (*özne, nesne, tin, madde gibi*). Güç istenci olmuş, bitmiş değildir, varlık değildir.

Şimdi de Nietzsche'nin yaşamsal öz olarak ortaya koyduğu Güç istencinin, bir yaşam etiği olarak, kişiyi, kendi olma sürecinde ayakta tutan dinamik bir mücadele ilkesi olarak değerlendirilmesi ele alınacaktır.

3.3. Güç İstenci Etiğinin Çalışma Koşulu Olarak Keyif ve Keyifsizlik

Nietzsche, insanların yaşamda karşılaştıkları en temel duyguların keyif ve keyifsizlik duyguları olmasından hareketle, Güç istencinin bu duygularla olan ilişkisini ele almıştır. Nietzsche, bu duyguların temelini, sadece insan doğası ile sınırlandırarak anlamının yanlış olduğunu düşündüğü için, bu duyguların Güç istenci ile olan ilişkisine değinmiştir. Şimdi onun bu temel duyguları Güç istenci açısından nasıl değerlendirdiğini ele alalım. Nietzsche bu konuyla ilgili şunları söylüyor:

“Varlığın en içsel özü güç istenciye, keyif gücün her artışıysa, keyifsizlik direnememe veya hâkim olmama duygusuydu, keyif ve keyifsizliği başlıca gerçekler olarak ileri süremez miyiz? Evet ve Hayır'ın bu iki geçişimi olmadan istenç mümkün müdür? İyi ama keyfi kim hisseder? İyi ama gücü kim ister? Özün kendisi güç istenci dolayısıyla keyif duygusu ve keyifsizlik duygusuydu absürd sorular!” (Nietzsche, 2014, s. 442).

Buradan anlaşıldığına göre, keyif de keyifsizlik de Güç istencinin devinimi içinde yer almaktadır. Doğrusu keyif duygusu daha fazla güç artışı içinde olmak demektir ama bu hiç de keyifsizliğin güçsüzlük olduğu anlamına gelmez. Bu nedenle, bu iki kavramı birbirine karşıt kavramlar olarak ileri sürmek çok yanlıştır. Nietzsche'nin de belirttiği gibi hatta öyle keyif durumları vardır ki (*cinsel ilişki ve eğlence gibi*) bu keyiflerin sonunda keyifsizlik işbaşındadır. Yani keyif daima keyifsizlik ile iç içe olduğu için keyfin, keyifsizlik karşısında nihai değer olarak ortaya konulması mümkün değildir. Bu durumda keyif ve keyifsizlik, birbirinin karşıtı değildir (Nietzsche, 2014). Nietzsche daima talep edilen keyfe karşı, keyifsizliğin Güç istenci açısından önemini şu şekilde dile getirmektedir:

“Dürtülerimizin yani açlığın, cinsel dürtünün, devinim dürtüsünün normal tatminsizliği, kesinlikle moral bozucu bir şey barındırmaz. Daha ziyade yaşam duygusunun bir ajitasyonu olarak, onu kuvvetlendiren küçük, acı verici uyarıcıların her ritmi olarak çalışır (pesimistler ne derse desin). Bu tatminsizlik, insanı yaşamdan bezdirmek yerine, yaşamın büyük uyarıcısıdır” (Nietzsche, 2014, s. 444).

Buradan Güç istencinin çalışma koşulunun keyifsizlik anındaki direnme noktasında açığa çıktığını görmekteyiz. Sadece keyif elde etmeyi amaçlayanlar, asla bu devinim içine girmeden, her zaman keyfin ardından keyifsizliğe maruz kalırken, keyifsizliği içinde barındıran Güç istenci açısından, bu durum bir çalışma prensibidir. Bu bakış açısı, daha sonra Deleuze ve Guattari'nin *“arzulayan makineler sadece tıkandıklarında çalışırlar”* düşüncelerinin de zeminini oluşturmuştur (Deleuze & Guattari, 1972, ss. 38-39).

Nietzsche'ye göre, bir güç, kendini ancak kendine karşı direnene bağlı olarak artırabildiğine göre her eylemde ister istemez bir keyifsizlik bileşeni vardır. Fakat bu keyifsizlik, yaşamın yemi olarak hareket eder ve Güç istencini kuvvetlendirir. Bu nedenle keyifsizlik, Güç istencinin bir engeli olarak, normal bir gerçektir, her organik olayın normal bileşenidir; insan bundan kaçınmaz, aksine buna sürekli olarak ihtiyaç duyar; her zafer, her keyif duygusu, her olay, üstesinden gelinmesi gereken bir direnişi gerektirir. Nietzsche bu durumu şu şekilde açıklar:

“Keyfi meydana getiren istencin tatmini değildir... daha ziyade istencin ileri doğru hamlesi ve tekrar tekrar yoluna çıkan şeylere hakim olmasıdır. Keyif duygusu istencin tatminsizliğinde, istencin rakiplere ve direnişe sahip olmadığı sürece asla tatmin olmayacağına dair gerçeklerde yatar; “mutlu” insan bir sürü idealidir” (Nietzsche, 2014, ss. 443-444).

Nietzsche, tüm faaliyetlerin, duyu faaliyetlerinin bile keyifle bağlantılı olduğunu belirtir. Her eylem bir şeyin üstesinden gelme, bir şeyin efendisi olma duygusuyla, güç duygusuyla yapılır. Güç duygusu ve yaratma duygusu iç içedir (Nietzsche, 2014). Bu nedenle keyif ve keyifsizlik daima kaçınılmaz fenomenlerdir, “neden” değil. Neyin keyif yarattığı ve neyin keyifsizlik yarattığı konusundaki karar, güç derecesine bağlıdır. Tüm keyif ve keyifsizlik duyguları, bütünü açısından yararlılığın ve zararlılığın hesaplanmasını gerektirir: diğer bir deyişle bir sonun (*bir durumun*) arzu edildiği bir alan ve bunun için gerekli araçlar seçilir: keyif ve keyifsizlik, asla “temel gerçekler” değildir. Keyif ve keyifsizlik duyguları, entelektüel merkezin, bütünüün değeriyle bağıntılı olarak meydana gelen belirli değişimlerin değerini belirlediği istencin (*ani heyecanların*) tepkileridir; aynı zamanda karşı eylemlerin başlangıcıdır (Nietzsche, 2014). Bununla beraber, keyif ve keyifsizliğin dinamik işleyişinden hareketle, iki temel tipin de ortaya çıktığını belirtmek gerekir. İnsanlar, Güç istenci içindeki etki ve tepki süreçleri içindeyken, Richardson'un da belirttiği gibi, temel insan tiplerini de ortaya çıkarırlar: *“köle, efendi ve üstinsan”* (Richardson, 1996, s. 17).

Nietzsche Güç istencinin bu içkin işleyişini, mutluluk felsefelerine, hedonizme, yararcılığa ve Kant'ın ahlak yasasına karşı ortaya koymuş ve en nihayetinde yaşamın gücünün daima olumlu olduğunun altını çizmiştir. Nietzsche'ye göre eğer keyif ve keyifsizlik ilişkisinde, keyfin baskın hale gelmesi istenirse, bunun yolu, keyifsizlikten kaçış değil, keyifsizliğe karşı sürekli direnç göstererek, gücün artmasını ve büyümesini sağlamaktır. Buna karşın, çöküş ise gücün gittikçe azalmasıyla mevcut keyif duygularının bastırılmasıdır. Nietzsche, tüm çoğalmaların, büyümelerin, direnen bir şeye karşı çaba göstermekle elde edildiğini ve amacın Güç olduğunu belirtir: *“... bir ormandaki ağaçlar birbirleriyle ne için mücadele eder? Mutluluk için mi? Güç için”* (Nietzsche, 2014, 449).

Nietzsche, keyifsizlik karşısında kötümser bir tavır takınan düşünceleri eleştiriye tabi tutmuştur. Dünyanın keyifsizlik yeri olduğu söylemlerini asla kabul etmez. Ona göre keyif ve keyifsizlik, neden değil, tesadüfidir; yararlı ve zararlı gibi, hükmeden bir değerden türetilmiş ikincil derecede öneme sahip

değer yargılarıdır. Kötümserlikle ilgili de “*Bu duyarlık pesimizmini hor görüyorum: bizzat derinden yoksullaştırılmış bir yaşamın işaretidir*” diyor (Nietzsche, 2014, s. 447). Nietzsche, kötümser düşüncelere karşı, *Böyle Söyledi Zerdüşt*’te isteme dürtüsünün Güç istenci ile neşeye dönüştüğünü belirtmektedir:

“*Hisseden her şey acı çeker ve zindan içindedir bende: ama benim istemim hep benim kurtarıcım ve sevinç kaynağım olarak gelir bana. İstemem özgürleştirir: budur istemin ve özgürlüğün gerçek öğretisi – böyle öğretiyor size Zerdüşt. Artık-istememek, artık değer-biçmemek ve artık yaratmamak! Ah, bu büyük yorgunluk her daim uzak olsun diye benden!*” (Nietzsche, 2020b, s. 82).

Nietzsche aslında her özellikli bedeninin uzayın tamamına hâkim olmak ve Güç istencini artırmak ve bu direnişe direnenleri geri püskürtmek gibi bir çaba içinde olduğunu belirtir. Ancak daha sonra kendisi gibi bedenlerle karşılaşınca onlarla uzlaşmaya varır ve “*birlikte güç için komplolar kurmaya devam ederler. Ve süreç bu şekilde devam eder*” (Nietzsche, 2014, s. 409). Bu içgüdü hep kendini koruma içgüdüsünden beslenir. Oysa korunma içgüdüsünden çok, Güç istencini artırmak daha önemlidir. Her güç kombinasyonunda, kendini güçlü olana karşı savunan, güçsüz olana karşı hamle yapan Güç istenci daha doğrudur.

Böylece Güç istencinin etik bir yaşam biçimi ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. Şimdi de Güç istencinden itibaren ortaya çıkan etik çıkarımlara değinilecektir.

3.4. Güç İstenci’nden Yansıyan Etik Çıkarımlar

Nietzsche, tüm yazılarında, klasik ahlak düşüncelerini son derece sert bir biçimde eleştiriye tabi tutmuştur. Dini, felsefi ve geleneksel ahlak öğretilerinin, sürü içgüdüsünü besleyerek, köle ruhlu ve zayıf insanların ahlakına dönüştüğünü ileri sürmüştür. Bu ahlak öğretileri, kederi ve kini temel besin kaynağı haline getirerek, yaşamı zehirlemiş ve çöküşe mahkûm etmiştir. *Deccal, Ecce Homo, İyinin ve Kötünün Ötesinde, Ahlakın Soykütüğü* ve diğer kitaplarında, bu köle ve sürü ahlakını eleştirmekte ve yaşamı nasıl felç bir hale getirdiğini soykütüksel bir incelemeyle ortaya koymaktadır. Ona göre, bu ahlak düşünceleri yaşama karşı yadsıyıcı ve karamsar bir bakış açısı ortaya koymuşlardır.

Ahlak sistemleri, mutluluğu, sorumluluk ve yükümlülükle koşullandırmışlardır. Bu ise salt yanılgıdır çünkü “*bir yükümlülüğün mutlu sonucu, hastalık hastalığı ya da paskalya için büsbütün istenmeyen genel duygular yaratır*” (Nietzsche, 2011, s. 53). Bu nedenle Nietzsche, Hristiyan erdemleri olan sevgi, inanç, umut yerine Güç istencini koymuştur. Nietzsche, insanları değiştirmek yerine, yaşamı olumlamak için yüreği geniş tutmaktan bahseder. “*Biz ötekiler, biz immoralistler bunun tersine hepsini, her türü anlamak, kavramak, onaylamak için yüreğimizi geniş tutmuşuz*” (Nietzsche, 2011, s. 43).

Nietzsche, ahlakın, “insanları düzeltmek”ten ibaret olduğunu belirtir. Ahlak sistemleri, buyruklarla herkesin aynı hizaya gelmesini sağlayarak, bireysel farklılıkların ortaya çıkmasını ve böylece değer yaratımını engellemişlerdir. Vahşi bir hayvan nasıl ki evcilleştirildiğinde, kendisi olmaktan çıkıp, zayıf ve zavallı bir varlık haline geliyorsa, ahlak sistemleri de insanı köleleştiren bir düzenleme yaparlar. Nietzsche, bu evcilleştirme işleminin de ‘geliştirilme’ olarak adlandırıldığını belirtir. Evcilleştirme işleminde, hayvanda gittikçe değişimler yaşanır, gücü azalır, daha az zararlı hale gelir, korkuya kapılır ve siner, ağrılar çeker, yaralanır ve nihayet, açlık ve keder yüzünden hastalıklı bir hayvana dönüşür. Öyleyse ahlak, insanı evcilleştirmektir, pasifleştirmektir. Nietzsche bu durumu şu şekilde betimliyor:

“*Uzanmış orada şimdi, bitkin, kavruk, kendine düşman, yaşam gücüne karşı kıskançlık dolu, her nesneye karşı kuşku dolu, neden güçlü, neden mutlu diye... hayvanla savaşa onu bitkin*”

duruma getirmek tek çıkar yoldur, onu büsbütün yıkmak için. Kilisenin anladığı da bu? O insanı yere serdi, gücünü kesti – kendisini adam etmesini istedi” (Nietzsche, 2011, s. 58).

İyinin ve Kötünün Ötesinde'de bu ahlak anlayışının özelliklerini ortaya koyarak, Güç istencinin yaşamı olumlayan yönünü öne sürmektedir:

“...yaşamı yadsıyan istemedir o, çözüme, çökme ilkesi. Bu konu enine boyuna düşünülmeli, bütün duygusal zayıflıklara direnmelidir: Yaşamın kendisi aslında benimsemez, yaralama, yabancı ve daha zayıf olanı yenme; baskı altına alma, sertlik, kendi formlarını kabule zorlama, kendisine katma ve en azından, en yumuşağından sömürü... bedenli bir güç istemi olmak zorundadır, büyümeye, yayılmaya, yakalamaya, kendine çekmeye, esneklik kazanmaya çalışacaktır – bir ahlaktan ya da ahlsızlıktan değil, yaşadığından dolayı, çünkü yaşama güç istemidir” (Nietzsche, 2010, s. 259).

Güç istenci düşüncesi, etik bir çabayı, hastalık ve sağlık ayrımından itibaren ortaya koymaktadır. Nietzsche, kültür ve gelenek içinde, şimdiye kadar birinci insanlar diye ortaya çıkanları, hastalıklı insanlar olarak nitelendirmektedir. Hastalıklı insanlara karşı kendisini şu şekilde tasvir etmektedir: *“... benim ayrıcalığım, sağlıklı içgüdülerin tüm işaretlerine karşı son derece hassas olmaktır. Hiçbir hastalıklı yön bulunamaz bende; en ağır hastalık dönemlerinde bile hastalıklı olmadım... Yaşam kolaylaşmıştı, çok kolaylaşmıştı benim için, benden en zor şeyi istediğinde”* (Nietzsche, 2020a, s. 39).

Demek ki isteyen kendimiz değil “yaşam”dır. Yaşam ise özünde Güç istencine bağlıdır. Güç istenci aslında bir sağaltma girişiminin temelidir ve olumludur. İnsanın daima mücadele içinde olması ama bu mücadeleyi kendi mücadelesi, kendi içsel mücadelesi olarak başlatması gerekir: *“savaş daima, fazlasıyla içe ve derine doğru gelişen her ruhun büyük basireti olmuştur; yaradadır sağaltım”* (Nietzsche, 2011, s. 7). Yaşamın içsel gücü yani Güç istenci, sıkıntılara karşı dirençte çalışmaya başlar. Yaşam, hiçbir bakımdan eşit olmayan yarışmacıların, eşit olmayan ortam ve koşullar içinde, sürekli karşılaşarak büyüdükleri ve daha da farklılaştıkları bir güçler arası ilişki arenasıdır. Nietzsche bu güçler arası ilişkiyi “itaat” ve “hükmetme” ilişkisi olarak ele alarak, mücadelenin her ikisini de içerdiğini ortaya koymuştur. Çünkü itaatte bile, bireysel gücün teslim olmadığı bir direniş mevcuttur. Bundan dolayı: “itaat ve emir verme”, mücadele biçimleridir (Nietzsche, 2014). Güç istenci açısından her şeyin özü, sürekli gücünü artırmaktır. “Kendini koruma istenci” ya da “yaşam istenci”nden temel farkı da buraya dayanmaktadır. Nietzsche bu konuda şunu belirtir: *“Yaşam, azami güç duygusu için çaba gösteren özel bir durumdur... aslında daha fazla güç için çaba göstermektir; çaba göstermek, güç için çaba göstermekten başka bir şey değildir; en temel ve en içsel şey hâlâ bu istençtir”* (Nietzsche, 2014, s. 441).

Öyleyse, Güç istencinin çıkardığı etik sonuçlardan biri yaşamın bitimsiz ve öngörülemeyen bir mücadele alanı olduğu gerçeğinin olumlanmasıdır. Güç istenci, devamlılığını mücadele ve savaş ile sürdürür. Bu nedenle sorun, barışa ve huzura kavuşup mücadelenin aşılması değildir. Büyük yaşamlar barışın sağlanması ile değil mücadeleye devam edilerek elde edilir. Nietzsche, bu anlamda Hristiyanlığı *“çağlar boyunca düşmanlarını ortadan kaldırmak ister”* diyerek eleştirmektedir (Nietzsche, 2011, ss. 41-42). Oysa mücadele etmek için karşıt olan gereklidir. Güç istenci açısından, ruhun huzuru sadece bir yanılgıdır. Savaştan vazgeçen büyük yaşamdan da vazgeçmiştir. Yaşam bir savaş okulu gibidir Nietzsche için: *“beni öldürmeyen daha güçlü kılar”* (Nietzsche, 2011, s.12). Yaşam yükü ne taşınabilecek kadar hafif ne de atılabilecek kadar gereksizdir. Bu nedenle insan, hayvanlardan farklı olarak trajik bir durum içindedir. İnsanın yaşam içindeki mücadelesi onun kim olduğunu ortaya koyacaktır. Çünkü insan bir amaç olmadığı gibi, yaşamın değeri de önceden bilinebilir değildir: *“Uzanıp kavramaya çalışmalıdır insan bu şaşırtıcı fitness'e'yi, yaşamın değerinin kestirilemeyeceğini”* (Nietzsche, 2011, s. 22).

Bu nedenle Nietzsche yeni bir yaşam biçimi olarak ortaya koyduğu Güç istenci bakış açısının, diğer mücadelelerin çok ötesinde yepyeni bir mücadele biçimi olduğunu belirtir. Çünkü bu mücadele en başta bireysel bir çabayı ve mücadeleyi ortaya koymaktadır. Tüm bireyler birbirlerinden farklı oldukları için her bir bireyin yaşamda elde edeceği güç derecesi diğerlerinden hem niceliksel hem de niteliksel olarak farklı olacaktır.

Güç istencinden çıkan etik sonuçlardan bir diğeri de yaşadığımız dünyanın ve beden olumlanmasıdır. Nietzsche'ye göre "öte dünyalar" düşünceleri, yaşamayı bilmeyen insanların, yaşamdan öç alma tavırlarıdır. Dinlerin ve felsefecilerin, bu dünyayı bir tür epifenomen olarak değerlendirmelerine karşı, Nietzsche, tamamen karşı tez olarak, öte dünya söylemlerini hiçlemektir. Çünkü "*bizim belleğimizde yaşamın yadsınması, küçümsenmesi, yerilmesi konusunda bir içgüdü bulunmuyor: Biz en son durumda, "başka" daha iyi bir yaşamın düşsel kuruntularıyla yaşamın öcünü alıyoruz*" (Nietzsche, 2011, s. 33).

Nietzsche, yaşadığımız dünyayı sürekli hiç bilmediğimiz öte dünyalarla kıyaslayarak eksik, ıstırap yüklü olarak değerlendirmemizin büyük bir hata olduğunu ileri sürer. Galparsoro'nun da belirttiği gibi, bu dünyaya karşı öne sürülen dünya, sözde bir dünyadır ve Nietzsche "*bu "sözde" gerçek dünyanın yalnızca bir masal, yalnızca kurgu olduğunu ve doğal dünyadan ideale doğru her türlü kaçış girişiminin yalnızca hiçliğe kaçmak olduğunu göstermeye özen göstermiştir*" (Galparsoro, 1995, s. 460). Sürekli gerçek dünya talebinde buldukça, görünen dünyayı kendi gerçekliği içinde anlayamaz hale geldik. İstenci, hisleri, aklı, bilgiyi hep hiç bilmediğimiz öte dünyalara adadık. Yaşadığımız dünyayı, sadece türlerin korunmasına adadık, türleri koruyan şeyleri iyi, değerli kabul ettik. Bu nedenle Nietzsche, gerçek dünya söylemlerinin daha fazla dile getirilmemesi gerektiğini belirtir: "*İnsanın gerçek dünyayı feshetmesi çok önemlidir. İçinde yaşadığımız dünya açısından en büyük şüphe uyandırıcı ve değer düşürücüdür: hayata suikast yapmak için en tehlikeli girişimdir*" (Nietzsche, 2014, s. 380). Gerçek dünya ve görünüşte dünya ayrımları Güç istencini anlama önündeki en büyük engeller olmuştur. Yaşadığı dünyanın hakkını veremeyen insanlar, arzularını, isteklerini hep öte dünyalar düşüncesiyle tatmin etmeye çalışırlar. Bu dünyadaki yaşama, bir nevi atlatma ve geçiştirme olarak bakarlar. Sonuçta insanlar hayali dünyaların peşinden koşarken, kendi yaşadıkları dünyayı da hayali bir şekilde yaşamaya başlarlar.

Tüm bunları bertaraf edebilmek için, Güç istenci düşüncesinin kaynağında her şeyden önce duyular ve beden vardır. "*Us duyuların şahitliğini tamklığımızın nedenidir. Duyular oluşu, yok oluşu, değişikliği gösterdiği müddetçe yalan söylemezler...*" (Nietzsche, 2011, s. 30). "Özgür istenç"e karşı Bedenin varlığı olumlanınca; bilinçten çok "bilinçdışı"nın önemi de ortaya çıkacaktır. Çünkü bilinçdışı doğrudan bedenle alakalıdır. Nietzsche'ye göre, etki daima bilinçsizdir, nedenler olarak gördüğümüz şeyler, sonuç olarak çıkarılan ve hayal edilen nedenlerdir ve sadece birer tasarımdırlar (Nietzsche, 2014). Bilinçdışının kabul edilmesiyle, Güç istenci deneyimi, kişinin kendi olması yolunda önemli açılımlar sağlayacaktır.

Beden ve bilinçdışı kavramları temel öneme sahip olduğunda, güç istencinin hatayla olan kökensel bağlantısı da gün yüzüne çıkar. Güç istenci açısından "gerçek", yaşamın belli bir türünün o (*hata*) olmaksızın yaşayamayacağı, hatanın bir türüdür (Nietzsche, 2014). Güç istenci hatanın üstlenilmesinden itibaren ortaya çıkabilir. Nietzsche, her şeyin düzenlendiği, bir mantığa indirildiği, basitleştirildiği düşünme karşısına, hata ile ilerleyen düşünceyi koyar. Güç istenci, hata isteyen güçtür: "*Tüm organik fonksiyonların bakış açısı, yaşamın en güçlü içgüdüleri: bütün yaşamlarda, hatayı isteyen güç; düşüncenin bile ön koşulu olarak hata...*" (Nietzsche, 2014, s. 355).

Bu nedenle eyleme geçme, yani güç istencini ele geçirme bilgi ile değil beden ile mümkündür. Beden düşünceye karşı "olağanüstü bir çeşitliliği ortaya" koyar. Bilgi, oluşa değil, varlığa inanç temelinde ortaya çıkar. Nietzsche'ye göre inanmanın yerini eylem almalıdır. Hayat değişim ve dönüşüm

yeri olduğuna göre, her değişim, değişen ve dönüşen insanlar talep eder “*Her değişim, her başka oluş, bir yazarı ve üzerinde “değişikliğin” etkili olacağı birini gerektirir*” (Nietzsche, 2014, s. 365). Böylece kimliğimizin oluşumu, bedenden itibaren ortaya çıkmaktadır.

Nietzsche bedenini belki de ruhtan daha gizemli olduğunu ama bunu dile getirmeye bile cesaret edilemediğini ileri sürüyor. İlhamlar, düşünceler Tanrısal olarak düşünülürken, neden mideler tanrısal olarak düşünülemez diye sorarak, Nietzsche, bedenini yaşamsal önemini ve hayret vericiliğini ortaya koymaktadır (Nietzsche, 2014). Bu nedenle Güç istenci “tutkuların” olumlandığı bir düşüncedir. Çünkü şimdiye kadar çoğu felsefeler ve Hristiyanlık, temelde tutkulara karşı savaş açmakla işe başlamışlardır. Her tür günahın ve ahlaksızlığın nedeni, tutkular olarak saptanmıştır. Oysa Nietzsche için tutkulara karşı savaş, yaşama karşı açılan bir savaştır (Nietzsche, 2011).

Bunun dışında Güç istenci bir karşılaşma ve öngörememe etiği olarak karşımıza çıkmaktadır. Güç istenci, dili de, nedenselliği de, mantıklı düşünceyi de aşan bir yaşam biçimini ortaya koyar. Çünkü tüm bunlar “*kendimiz için varoluşumuzun mümkün kılındığı bir dünya ayarlamaya yönelik bir içtepi olarak anlaşılmalıdır – bu şekilde kendimizi için hesaplanabilir, basitleştirilmiş, anlaşılabilir bir dünya yaratıyoruz*” (Nietzsche, 2014, s. 344). Karmaşık bir şekilde üzerimize gelen yaşamı, basite indirgemek, egonun yaptığı bir yanılsamadır: “*Basit olan her şey sadece hayalidir, “gerçek” değildir. Sadece gerçekliği olan, gerçek olan, ne tek, ne çifttir; teke indirilemez*” (Nietzsche, 2014, s. 353). Bu nedenle Güç istenci, basitleştirmekten uzak olmalıdır. Bu durum da Oluşun Masumiyetini ortaya koymaktadır.

Nietzsche’nin isyanı ve buna karşı geliştirdiği çılgılık, Oluşun masumiyetinin bozulmuş olmasına dairdir. Bunun nedeni Nietzsche’ye göre, Tanrı’yı varoluşumuzdan sorumlu olarak hayal etmemiz ve: “*bu nedenle ona varolmamız ve mutlu olmamız veya perişan olmamız gerektiğine dair maksadı atfettiğimizde, oluşun masumiyetini, kendimiz için bozmuş oluyoruz. O zaman bizim üzerimizden ve bizimle birlikte bir şeye ulaşmaya çalışan birine sahip olmuş oluyoruz*” (Nietzsche, 2014, s. 362).

Bu nedenle Nietzsche’nin, yapmak istediği şey, tarihi, ahlaki, psikolojiyi suçluluk ve ceza anlayışlarıyla yaptıkları tahribatlardan arındırmaktır. Suçluluk ve cezadan hareket edilince, insanın özgür istence sahip olduğu kabul edilmiş ve buradan da yukarıda değindiğimiz gibi tüm yanlışlar ortaya çıkmıştır. Nietzsche kendisini, oluşa masumiyetini tekrar kazandırmak isteyen biri olarak değerlendirir ve şöyle der:

“Oluşa masumiyetini tekrar geri kazandırmak isteyen biz diğerleri, daha temiz bir fikrin misyonerleri olmak isteriz: insana niteliklerini hiç kimsenin, ne Tanrının, ne toplumun, ne ebeveynlerinin ve atalarının ne de kendisinin verdiği -ve kimsenin bu yüzden suçlu olmadığı fikrinin... Ebedi bir maksadın, bir istencin, bir dileğin sonuçları değiliz...Varlığımızın sorumluluğunu, şöyle veya böyle oluşumuzun sorumluluğunu atabileceğimiz hiçbir yer, hiçbir amaç, hiçbir anlam yoktur” (Nietzsche, 2014, s. 480).

Oluşun masumiyetini selamlamak etik bir çabadır Nietzsche için. Bu etik çaba “azimlilik” kavramıyla ortaya çıkmaktadır. Ancak bu azimlilik Güç istencinin bir sonucu olan azimliliiktir:

“Görünürdeki “azimliliğin” (insanın tüm sanatlarını sonsuza değin geride bırakan azimlilik) sadece güç istencinin bir sonucu olduğu; daha güçlü olmanın, yarım yamalak bir azimlilik gibi görünen bir düzenleme sürecini gerektirdiği; görünürdeki sonların kasıtlı değil daha düşük bir üzerinde egemenlik kurulduğunda ve bu egemenlik daha büyük bir gücün fonksiyonu olarak işlediğinde, bir rütbe düzeninin, bir organizasyon düzeninin araçların ve sonların düzeninin görünüşünü meydana getirmeye bağlı olduğu, tüm olaylarda kendini göstermektedir” (Nietzsche, 2014, s. 363).

Nietzsche için “azimlilik”, bir gücün aynı zamanda başka bir şey olmadığı gerçeğine dair bir ifadedir. Solomon’un da belirttiği gibi, Nietzsche’nin Güç istenci, insanın zayıf yönlerinin üstesinden gelmek için, insana kendi içindeki gücün farkında olup, tüm zorlukları aşabilmesi için yöntemler ve davranış biçimleri sunan bir yönetsel ilke değildir. Ya da zihinsel huzur, rahatlama vesilesi değildir (Solomon, 2003). Azimlilik sadece güç alanlarının sırasının ve bunların birbirleriyle oyununun ifadesidir.

Güç istencinin diğer bir etik sonucu da eylemin merkezinde olma ve yorum yapabilmektir. Güç istenci düşüncesinde istenç, isteme olarak değil eylem olarak görülmektedir. Bunun için yapılması gereken her zaman öteki ile aramıza bir mesafe koyabilmektir. Ancak bu durumda dış nedenleri istencimizin nedeni olarak görmekten kurtulup, kendimizi bizzat eylemin merkezinde görebiliriz. Demek ki güç istenci, kendini eylemin merkezine getirmektir. Eylemin merkezinde olan insan, yorum yapabilen insandır. Nietzsche, tüm duygu, düşünme ve hissetme durumlarının bir yorum eşliğinde yapılması gerektiğini söyler. Bir duygumuzu dile getirirken ya alışkanlık haline gelmiş tanıdık bir duyguyu dile getiririz (*kendimi kötü hissediyorum*) ya da bu duygunun nedenini öne süreriz (*şu ya da bu şey benim kötü hissetmeme neden oldu*) (Nietzsche, 2014). Ama bir türlü eylem anındaki yorumumuzu yapamayız. Bu durumda eyleyen insan, yorum yapabilen, olayları kazı yapıp kendini gören insandır. Zihnin salınımlarıyla sahte, sarhoş, yanılsamaya dayalı ve hayali bir düşünceyle, dünya ile hayali bir ilişkiye girildiğinde eylemin merkezinde olamayız. Nietzsche’ye göre böyle bir dünya algısında hissettiğimiz istençler Güç istenci değildir. Mesele yorumun arkasına bir yorumcu yerleştirmektir. Yorumcu, özne değildir. Aslında tüm hakikat arayışlarının arkasında bir tür Güç istenci vardır. Ama bu istençler bir yerde özneye, nesneye, insan doğasına ya da hakikate atfedilerek Güç istencinin sönüp yok olmasına yol açarlar.

Güç istencinin temelinde “bu benim için nedir?” sorusu yatar. Burada güç istencinin yorumlama özelliği ortaya çıkmaktadır. Bir şeyin ya da bir durumun tanımlanması da bu şekilde ortaya çıkar:

“Bütün yaratıklar, bir kez “bu nedir?” diye sorup, sorularına cevap verdikleri takdirde tanımlanmış olur. Kendi ilişkileri ve her şey için kendi bakış açısından tek bir yaratığın eksik olduğunu varsayarsak, bir şeyi “tanımlayamayız”. Kısacası: bir şeyin özü sadece “bir şey” hakkında bir kanıdır. Ya da daha ziyade : “dikkate alınmıştır”, gerçek “budur”, tek “bu”dur” (Nietzsche, 2014, s. 365)

Nietzsche devamında, bu durumda yorumu kimin yaptığı sorulamaz “*çünkü yorumun kendisi güç istencinin bir biçimidir*” diyerek, yorumun ani bir heyecanla ortaya çıktığını belirtir (Nietzsche, 2014, s. 365). Bireyler bir bakış açısına sahip olabilir ama bununla tüm varlığı değerlendirmek mümkün değildir. Bu nedenle birey, ayrıcalığını yaptığı yorumda bulur. Philippe’in de belirttiği gibi “*birey kurgudur: vardığımız yoğun durumların çeşitliliğini aynı ontolojik alt yapı içinde bir kimliğe geri getiren bir yorumdur aynı zamanda bunu gerçekleştiren güçler dengesi içinde hayatta kalmasıyla bağlantılı anlam ve değerleri oluşturan bir yorumdur*” (Philippe, 2006, s. 76).

Yorumlamanın sorunu “gerçek istenci”ni doğru yönlendirmektir. Hayali, kuruntu bir gerçeklik arayışı köleliğe götürür. Bunun karşısında gerçeklik istenci güç istenci ile çalışır hale gelebilir. Gerçek istenci de yorumlama gücünü gerektirir. Nihilist, yorum yapamayan ve gerçeklik istencinin en alt basamağında bulunan kişidir: “*Nihilist, dünyayı sanki olmaması gerektiği gibi bir dünyaymış gibi ve olması gerektiği gibi bir dünya yokmuş gibi yargılayan insandır*” (Nietzsche, 2014, s. 384).

Sonuçta Nietzsche, değerlerin anlamı ve bunların insan varoluşu için önemi üzerine düşünmüştür. Ona göre hiçbir değer mutlak değildir ve değerlerin tarihsel evrimi başka yollarla ölçülmelidir. Bir değer varlığı, değer koyucu bir bakış açısını gerektirir ve değerler, hayatta kalma ve gelişmeye yardımcı olmak üzere insanlar tarafından yaratılmıştır. Değerler, varlığımız için gerekli

olduğundan, onlara olan inancımız, çoğu zaman değerlerin kendi yaratımlarımız olduğunu unutturmuş ve onları gözümüzde mutlaklaştırmıştır. Oysa miras aldığımız değerler, zaman içinde artık işlevlerini yitirmektedir. Bu tür değerlere bağlılığı sürdürmek, artık uygulanabilir görünmeseler bile, bir zamanlar bireylerin avantajına hizmet eden şeyi dezavantaja çevirir ve insanın değer yaratma gücünü olumsuzlayarak nihilistik bir dünyaya zemin hazırlar. Öyleyse Güç istenci, insan açısından, en çok değer yaratma gücü olarak tezahür etmelidir. Nietzsche'nin nihilizmi, değerlerin anlamını kaybettiği noktaya vurguda bulunmaktadır. Nietzsche için nihilizm, gerçek inancın saflaştırılmasında yalnızca geçici bir aşamadır. Bu nedenle her bireyin yapması gereken, yeni değerler yaratmaktır. Bunun gerçekleşmesi de yorumlama gücünü kullanmaya bağlıdır.

4. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, Güç istenci kavramı, yaşamın olumlanması çığlığını duyurmaya yöneliktir. Bu kavram herhangi bir merkez tayin ederek (*özne, nesne, dünya, öte dünya, Tanrı gibi*) bir anlam üretmeyi; bir bakış açısı dayatmayı (*idealizm, realizm, rasyonalizm, ampirizm gibi*) hedeflemez. Nietzsche, olumsuzlukların üstesinden gelmek için üretilen dayanak noktalarının (*Din, tarih, gelenek, bilim gibi*) artık işe yaramadığını, büyük bir değer kaybına yol açarak, yaşamı çekilmez hale getirdiklerini ileri sürmüştür. Nietzsche, bu nedenle Güç istenci kavramını ileri sürerek, yorumlamanın ve bir perspektif geliştirmenin aktif gücüne vurguda bulunmuştur. Yaşamı yorumlayan, bir perspektif geliştiren kişi ne kendinde ne de yaşamda suç gören kişidir. Bunun için kişinin, yaşamın özsel ilkesi olan Güç istencinden hareketle, acıları birer direniş noktası olarak değerlendirip, mücadelesini yaşamsal bir noktaya taşınması gerekir. Çünkü Güç istenci bir varlık meselesi değil Oluş meselesidir.

Nietzsche, Güç istenci kavramını, güç edinme acizliğine karşı ortaya koymuştur. Çünkü insanlar birçok dürtü yoluyla, güç edindiklerini düşünerek yanılgıya düşmektedirler: ikiyüzlülük ve kurnazlıkla; teslimiyet ve içten bağıllıkla; fatalizmle; objektiflikle; öz zorbalık yaparak (*stoacılık, çilecilik, özen kurtuluş, kutsallaştırma*); kritisizmle, pesimizle, kızgınlıkla, azap çekerek; “güzel ruh”, “erdem”, “kendini Tanrılaştırma”, “dünya tarafından kirletilmemişlik” düşünceleriyle. Nietzsche'ye göre “*tüm bunlarda bir nevi güç uygulama ihtiyacı veya kendimiz için –sarhoşluk olarak- gücün geçici görüntüsünü yaratma ihtiyacı ifade edilmiştir*” (Nietzsche, 2014, ss. 458-459). Değer kaybına yol açan bu dürtülere karşı Güç istenci, sadece mücadele ile elde edilebilir.

Güç istenci düşüncesi, kötülük sorununa karşı da kesin bir çözüm getirir. Aslında kötülük sorununun temelinde, yaşamın özünü sabit bir dayanağa dayandırmak vardır. Bu düşünceler, yaşamda zorunlu olarak varolan dürtüleri ve hataları bir sorun olarak görürler ve tüm bu istenmeyen fiziksel ve dürtüsel kötülükleri, sistem içinde eritmeye ve bir mantığa dayandırmaya çalışırlar. Leibniz'in kötülük sorununa karşı ortaya koyduğu “teodise” düşüncesi gibi. Nietzsche, kısır döngülerle sonuçlanan bu girişimlere karşı, yaşamın özüne bağlı olan Güç istenci kavramını ortaya koymuştur.

Güç istenci kavramı incelemesi sonucunda, öneri niteliğinde ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: Güç istenci, bize, yaşadığımız oluş dünyasını, hem fiziksel ve kimyasal, hem toplumsal ve duygusal açıdan, çok boyutlu deneyimleyebilme ve yorumlayabilme gücü vermektedir. Güç istenci, gücünü şuradan alır: “Biz oluşa bağlıyız, oluş bize değil”. İnsan olarak deneyimleyebileceğimiz etkin güç, tüm oluşlara karşı bir yorum getirebilmektir. Tüm oluş hareketleri diğerleriyle ilişkilidir ve ilişkisel yapı sadece farkı ifade etmez, aynı zamanda direniştirler ve gerilimli bir çatışma ortaya koyarlar. Güç istenci dinamik bir güç olarak, keyif ve keyifsizliğin karşılıklı ilişkisi yoluyla bir mücadele alanı geliştirir ve kişinin kim olduğunun açığa çıkmasına olanak verir. Mesele yaşam mücadelesinin altında kalmamak ve ezilmemektir. Dolayısıyla, Nietzsche için tüm itici güçler Güç istencidir; bunun dışında hiçbir fiziksel, dinamik veya psişik güç yoktur. Bu anlamda Güç istencinin tek başına bir iyileşme kaynağı olduğu ortadadır. Bu çalışmadan hareketle, psikoloji ve felsefe alanında yapılacak yeni çalışmaların, güç istencinin, yaşamı onaylayıcı ve iyileştirici gücüne vurguda bulunmaları önerilir.

5. Kaynakça

- Becermen, M. (2010). Nietzsche'de "güç İstemi" ve hakikat ilişkisi üzerine bir inceleme. *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(19), 361-370.
- Deleuze, G. (2010). *Nietzsche ve felsefe* (Ferhat Taylan). Norgunk.
- Deleuze G., & Felix G. (1972). *Capitalisme et schizophrénie, L'Anti-Oedipe*. Les Editions de Minuit.
- Galparsoro, J. I. (1995). La volonté de puissance chez Nietzsche: tentative d'une explication naturaliste du monde. *Les Études Philosophique* (4), 457-480.
- Hatab, L. J. (2005). *Nietzsche's life sentence, coming to terms with eternal recurrence*. Routledge.
- Nietzsche, F. (2014). *Güç istenci* (Nilüfer Epçeli) (2. baskı). Say.
- Nietzsche, F. (2009). *Şen bilim* (Ahmet İnam) (2. baskı). Say.
- Nietzsche, F. (2011). *Putların alacakaranlığı* (İsmet Zeki Eyuboğlu) (4. baskı). Say.
- Nietzsche, F. (1995). *Deccal* (Oruç Aruoba) (3. baskı). Hil.
- Nietzsche, F. (2010). *İyinin ve kötünün ötesinde* (Ahmet İnam) (5. baskı). Say.
- Nietzsche, F. (2020a). *Ecce homo* (Mustafa Tüzel) (8. baskı). Türkiye İş Bankası.
- Nietzsche, F. (2020b). *Böyle söyledi zerdüşt* (Mustafa Tüzel) (22. baskı). Türkiye İş Bankası.
- Philippe, J. (2006). Individu et puissance. Deleuze, Nietzsche et Spinoza. *Chimères*, (60) 65-94.
- Porter, James I. (2006). Nietzsche's theory of the will to power. In Keith Ansell Pearson (Ed.), *A Companion to Nietzsche* (pp. 548-565). Blackwell.
- Richardson, J. (1996). *Nietzsche's system*. Oxford University.
- Solomon, R. C. (2003). *Living with Nietzsche*. Oxford University.
- Soysal, S. (2008). Güç istenci ve yorum. *Tabula Rasa* (8), 125-136.
- Spinks, L. (2003). *Friedrich Nietzsche*. Routledge.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin.